

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VI. De Ascensione Christi, & Sessione dexteram Patris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

apparuiſſe peccatrici, de qua ſeptem deœmonia (à quibus verofimillimè fuerat corporaliter poſſeſſa) eiecerat, quàm Matri, in fide reſurrectionis minimè vacillanti. Pro quo fuſe diſputat *Syſtois*. q. 55. a. 1. Tempore verò horum quadraginta dierum, quo Chriſtus interdum à conuerſatione ſuorum mortalium aberat, credendum eſt ad fuiſſe Patribus è limbo liberatis & jam beatitudine donatis. Quos reſuper, etſi viatoribus inviſibiles, credibile eſt jugiter in comitiva Chriſti toto iſto tempore ad fuiſſe.

113. Circa reſurrectionem denique Chriſti movetur quæſtio, an Chriſtus omnium primus reſurrexerit ad vitam immortalem. Ratio dubitandi ſumitur ex eo, quòd *Matth.* 27. referantur in morte Chriſti monumenta aperta eſſe & multa corpora Sanctorum qui dormierant reſurrexiſſe. Reſp. nihilominus Aff. Nam *1. ad Cor.* 15. dicitur: *Chriſtus reſurrexit primitiæ dormientium.* Ipſe quoque *Aët.* 26. dicitur *primus ex reſurrectione mortuorum.* *Ad Coloss.* 1. *primogenitus ex mortuis.* *Apoc.* 1. *primogenitus mortuorum.* Decebat etiam, ut ſtola gloriæ corporalis nulli ante Chriſtum daretur.

Chriſtus omnium primus reſurrexit ad vitam immortalem,

114.

Ad rationem dubitandi poſt *Auguſtinum* reſpondet *D. Thomas* q. 53. a. 3. cum quibuſdam aliis, illos, de quibus *Matth.* 27. reſurrexiſſe ad vitam mortalem. Sed rectius reſpondetur cum *Hilario*, *Ambroſio*, *Epiphano*, & (quod amplius eſt) *Sophronio* in *Epiftola Synodali*, quam probavit *VI. Synodus aët.* 11. ac Recentioribus communiter, illos reſurrexiſſe ad vitam immortalem: tum quia animæ iſtorum jam erant donatæ beatitudine eſſentiali, quibus proinde congruebat corpus immortale, aut aliàs non fuiſſet collatum beneficium, ſed potiùs pœna: tum quia reſurrexerunt in teſtimonium reſurrectionis Chriſti, quæ fuit ad vitam immortalem: tum denique quia non referuntur rediſſe ad conſuetum conſuetum mortalium, ſed (quod corporum glorioſorum eſt indicium) apparuiſſe multis.

Corpora multa Sanctorum ſub id tempus reſurrexiſſe ad vitam immortalem, probatur.

Nota tamen ante Chriſtum reſurrexiſſe indicat *Matthæus*, ut pote locus per antiquiſſimam.

Verò ipſo hoc *Matthæus* ſe ipſum ſatis explicat, dicens: *Et exerentes de monumentis poſt reſurrectionem eius.* Neque enim toto illo triduo in monumentis apertis manſiſſe corpora iſta viventia eſt verofimile. Ut proinde *ly. poſt reſurrectionem eius*, etiam referatur ad id quod præceſſerat: *quæ dormierant, reſurrexerunt.* Etſi fortè cum terræ motu petreæ ſcinderentur

in morte Chriſti, pariter ex tunc fuerint monumenta referata (quod Nonnulli cenſent; ſed alii incertum putant) & hæc occasione *Matthæus* ſimul narret reſurrectionem iſtorum corporum.

Dices *Aët.* 2. *Petrus* ſupponere videtur corruptionem corporis *David*, inde probans non de ſeipſo, ſed de Chriſto *Davidem* ceciniſſe *Pſ.* 15. *Nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem*; igitur *David* (qui aliàs fuiſſet ſupra ceteris aut præ ceteris donatus iſto privilegio) non reſurrexerat tunc ad vitam immortalem. Reſp. gratis conſeſſo, quòd corpus *David* fuerit inter iſta corpora Sanctorum, quæ reſurrexerunt cum Chriſto, adhuc monumentum, quòd corpus *Davidis* tam diu continuerat (etſi fortè tunc amplius non contineret, cum *Petrus* iſta diceret) erat ſufficiens argumentum corruptionis ipſius.

Dices II. *Ad Hebr.* 11. de Sanctis veteris Teſtamenti dicitur: *ut non ſine nobis conſumarentur*; intellige etiam quoad gloriam corporis. Reſp. Scripturam iſtam pati varias expoſitiones. Gratis autem admiſſo intellectu illius, qui in obſeſſione obtenditur, dico intelligi de lege ordinaria & communi, ſecluſo quorundam privilegio. Communis enim conſummatio gloriæ quoad ſtolam duplicem, etiam corporis, fiet in communi reſurrectione.

QUÆSTIO VI.

De Aſcenſione Chriſti, & Seſſione ad dexteram Patris.

Hæc eſt felix clauſula totius itinerarii *Filius Dei*, ut ait *Bernardus* *Serm.* 2. de *Aſcenſione Domini*. Circa quam id certum eſt ex Scriptura, contigiſſe illam die quadageſimo à die Reſurrectionis, hæc ſimul computatà. Quæ præciſe horâ contigerit non ita expreſſum eſt in Scriptura. Niſi quod ex modo referendi ſatis colligatur, illam contigiſſe poſt vel circa meridiem. Dicitur enim *Aët.* 1. *Et conveſcens præcepit eis & c.* *Et cum hæc dixiſſet, videntibus illis elevatus eſt.* Ubi ſignificatur contigiſſe Aſcenſionem poſt comeſtionem cum Diſcipulis. Quare in meridie Chriſtum aſcendiſſe, docet *Auguſtinus*, *Proſper* & reliqui, videturque conſonum ſenſui Fidelium. Immo videtur Aſcenſio contigiſſe aliquantò poſt meridiem præciſe ſumptam; cum inter comeſtionem & Aſcenſionem interceſſerit iter verſus *Bethaniam*, locum ſcilicet *Magdalenæ* & *Marthæ* (fortè cauſa valedictionis) quæ diſtat à *Jeruſolyma* 15. ſtadiis, id eſt, duobus milliaribus Italicis, uno ſtadio minus; ſitaque eſt ultra montem *Olivetum* in plaga illius Orientali, vergendo tamen parum ad Auſtrum; ut habet noſter

117. Ex mont. Olivet.

118. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

119. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

120. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

121. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

122. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

123. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

124. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

125. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

126. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

127. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

128. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

129. Ascendit ante Chriſtum prop. vrm.

Quaest. VI. De Ascensu Christi, & Sessione ad dexteram Patris. 93

Franciscus Quaresmius To. 2. Elucidat. Terrae sanctae l. 4. peregrinat. 10. c. 5. qui loca sancta incoluit, & diligentissime perscrutatus fuit.

117. Quod attinet ad locum unde Christus ascendit, is est mons Oliveti, ut satis patet ex Act. 1. Idemque habet traditio Fidei & Martyrologii Romanum. In quo etiam monte per plura saecula apparuerunt vestigia Christi relicta in terra seu rupe, quae deleri non poterat, uti neque Ecclesia seu oratorium in loco constructum desuper operiri. Sed hodie Ecclesia concamerata est, & vestigium pedis dextri cum petra ablatum, quod Mahumetani dicuntur sollicitè custodire. Alterum adhuc ex parte cernitur, exhibens articulos seu digitos pedis versus Aquilonem, aliquantulum versus occidentem; ut testatur Quaresmius sup. peregrinat. 9. c. 8. censens consequenter Salvatorem ascendisse facie versâ ad Aquilonem, non (quod tamen plures volunt) ad Occidentem.

Ascendit autem Christus propria virtute. Dicitur verò elevatus & assumptus in caelum, scilicet à divinitate sibi non extraneâ; vel à Patre, cui attribuuntur opera omnipotentiae. Quamvis alioquin virtute propria ferebatur in caelum, ut Lucas 6. 24. virtute, inquam, propria divinitatis tamquam causae magis principalis, virtute verò humanitatis jam praeditae supernaturali dote agilitatis ac subtilitatis tamquam causae minus principalis.

118. Ascendit praeerea paulatim sese attollendo secundum totum corpus simul, videntibus Apostolis; donec tandem (ut dicitur Act. 1.) nubes suscepit seu subduxit eum ab oculis eorum; adeoque non ut ipsa Christo ascendenti vehiculum praeretur, sed ut eum ab oculis intuentium subduceret, simul ad testandam ascendentis majestatem, cui nubes accurrens in formam throni se ei circumvolvitur (prout etiam ad iudicium venit in nube instar throni apparente) paulatim cum ipso mota sursum, ut credibile est. Ap. autem Christus deinceps successivè motus fuerit per omnes caelos intermedios usque ad intimam Empyreï, dubitari possit. Ob nimiam enim distantiam, adeoque necessariam successionem satis diurnam, videri posset in instanti deinceps fuisse in caelo Empyreo, transcundo in extremum sine transitu per medium. Nihilominus id non admittit D. Thomas q. 57. a. 3. ad 3. & alii communiter: quò quod per Dei omnipotentiam facile potuerit immensum istud spatium brevi tempore pertransiri.

Circa comitatum Christi ascendentis observandum, ipsum ascendisse stipatum ceterâ Sanctorum quos è limbo liberaverat, juxta illud Ps. 67. Ascendisti in altum, cepisti captivitatem. Quod refertur ad Apostolum ad Ephes. 4. Non defuit quoque innumerabilis caelestium spirituum copia; qui honoris ergo Christum ascendentem partim comitati

sunt, partim obviam processerunt. Illi porro, quos cum Christo ad vitam immortalem surrexisse diximus; consequenter cum corpore & animâ in caelum cum eo regnaturi ascenderunt.

Quia vero in Scriptura frequenter, atque etiam in Symbolo Apostolorum, Athanasii & Niceno, dicitur Christus post ascensionem sedere ad dexteram Dei Patris; ad quod illum Pater invitat Ps. 99. dicens, Sede à dextris meis, operæ pretium est indagare quid per hoc denotetur. Ubi sciendum in primis locutionem istam esse metaphoricam: Deus Pater enim non habet corporalem dexteram, ad quam Christus corporaliter sedeat in caelo. Itaque dextera honoris & felicitatis statum significat, adeoque dextera Patris significat æquale consortium gloriae & regni super omnes creaturas cum Deo Patre. Similiter sessio partim quietem, partim etiam auctoritatem, praecipue regiam & judicariam significat: regis enim & iudicis est sedere in throno. Quare sessio Christi ad dexteram Patris est quieti possessio æqualis consortii in divinitate, gloriae & beatitudine, nec non regiam ac judicariam super omnes potestatem.

Neque ob hoc concipiendus est Pater in sinistra Filii: nam illa ipsa dextera pariter & indivulsè competit Patri. Ibi (inquit Aug. lib. 1. de Symbolo c. 4.) loquens de beatitudine) omnis dextera est, quia nulla est ibi sinistra.

Non rectè tamen Pater similiter dicitur sedere ad dexteram Filii; quia iste modus loquendi denotat participationem gloriae & regni provenientem ab eo, ad cuius dexteram sedere dicitur; sic autem Filius à Patre, non contrâ, participat gloriam & divinitatem, scilicet per originem seu generationem æternam. Rectè autem Spiritus sanctus diceretur sedere ad dexteram Patris & Filii; ut ex dictis satis colligitur. Quamvis iste modus loquendi approprietur Filio, cui appropriatur æqualitas. Sunt tamen, qui illud Ps. 109. Dominus à dextris tuis, intelligunt de Patre, qui etiam sit à dextris Filii. Sed rectius cum Augustino per Dominum ibi intelligitur ipse Filius: ut proinde sermonem ibi Propheta convertit ad Patrem, cuius antea sermonem ad Filium pramiserat. Vide Bellarminum in Psal. cit.

Juxta praemissam explicationem sedere ad dexteram Patris, quod ad rem attinet, convenit Christo ab instanti conceptionis, quo fuit æqualis gloriae & potestatis cum Patre. Dicitur tamen post mortem exaltatus ad dexteram Patris, quantum ad notitiam publicam; sicut Apoc. 5. dicitur: Dig-nus est agnus, qui occisus est, accipere, in notitia scilicet Ecclesiae, gloriam & divinitatem. Et hanc exaltationem meruit Christus homo per humilitatem crucis ad Philipp. 2. Convenitque hæc sessio ad Patris dexteram

119. Christus sedere ad dexteram Patris dicitur locutione metaphoricâ.

Qua explicatur.

120. Pater non est in sinistra Filii, sed in eadem dextera.

Nec tamen sedet ad dexteram Filii:

Sedet ad dexteram utriusque Spiritus sanctus; sed locutio est insueta.

121. Juxta explicationem datam an sessio ista dicitur comitari post mortem.

117. Ex monte Oliveti.

Facio ad Aquilonem orientem.

Ascendit autem Christus propria virtute.

118. Attollendo totum corpus.

Qualiter in nube?

Ascendit Christus in nube.

En fuerit successivè motus per omnes caelos intermedios.

Quo stipatus comitatus ascendit.

Christo quidem Deo homini, sed secundum divinam naturam, adeoque humanitatem concretim expressam per communicationem idiomatum. Neque alio sensu fragilitatis nostrae substantia est collocata in gloriae paternae dexteram hoc modo acceptam.

122.
Alius sensus, quo festo ad dexteram convenit Christo quam homini, declaratur.

Alio tamen sensu potest convenire Christo, etiam secundum humanam naturam, sedere ad dexteram Patris; quatenus id significat assumptionem ad bona potiora Patris, excellentiorem scilicet super omnes creaturas beatitudinem ac gloriam, nec non regiam ac judicariam potestatem sub Patre, cui scilicet sit praeter omnibus proximus. Quo modo rex in medio super excelso throno collocatus ascisceret sibi assidentem ad dexteram; velut primo & honoratissimo post regem loco. Et satis consonat contextus Symboli, ubi in antecedentibus & sequentibus est sermo de Christo qua homine. Sic etiam apte intelligitur, quod sub canone Missae in festo Ascensionis legitur: *Vnam sibi fragilitatis nostrae substantiam in gloriae suae dexteram collocavit.* Quod secundum rem contigit in die Ascensionis, quo Christus homo secundum animam

beatus etiam in via, at secundum corpus a die Resurrectionis beatus, cepit corporalem & quietam etiam loci possessionem cum augmento gloriae accidentalis.

Utrovis autem modo explicetur, est Christo proprium cum exclusione creaturarum. *Ad quem enim Angelorum dixit aliquando: Sede a dexteris meis?* inquit Apostolus ad *Heb. 1.* Nulla namque etiam angelica creatura est in aequalitate, aut tam excellenti super omnes creaturas possessione gloriae paternae, potestatisque regiae ac judicariae. Quamvis omnes sancti poterint quietam possessionem aeternae felicitatis, & cum Christo eidem subjecti suo modo regnabunt, nec non perfectiores praesertim participabunt judicariam aliquam potestatem, sed longe infra Christum. Quod verò *Matth. 20.* Filii Zebedaei seu mater eorum nomine postularint sessionem ad dexteram & ad sinistram Christi; & Christus responderit illam dandam iis, quibus haec dignitas a Patre parata foret; nil obstat: cum ibi sit sermo de primo & secundo dignitatis post Christum loco in gloria, non autem de sessione ad dexteram Patris.

DISPUTATIO QUINTA.

De Adventu Christi ad Iudicium.

QUIA in Symbolo Fidei post Ascensionem Christi in caelum subditur articulus de Adventu Christi ad Iudicium, idemque complet ultimam aeternam Christi seu actionem eius circa homines in hoc mundo, neque operae pretium apparet de Iudicio, praesertim universali, postmodum instituire peculiarem Tractatum, convenienter hic de eo, idemque antecedentibus & consequentibus tractabitur.

QUESTIO I.

An sit duplex Iudicium, particulare & universale?

I.
Datur Iudicium particulare singulorum.

Dico I. Datur Iudicium particulare, quo singulorum animae post egressum a corporibus iudicantur, sententiamque aeternitatis accipiunt. Est indubitatum apud omnes Theologos, immo videtur de fide, ut notat *Suarez d. 52. sect. 2.* Et patet ex eo, quod fides (ut alibi dictum est) tradat animas defunctorum purgatione non indigentes mox frui caelestis gloriae, animas autem impiorum mox descendere in infernum ad penas, animas denique iustorum purgandas interim detineri poenis purgatorii, etiam (ut indubitata itidem habet doctrina) de aeterna gloria securissimas. Quae omnia aper-

te supponunt sententiam Iudicis retributoriam praemii vel condemnationis ad poenam. Confirmatur ex *Eccli. 11.* *Facile est coram Deo, in die obitus retribui, et unicuique secundum vias suas..... In fine hominis denudatio operum illius;* quia videlicet Deus ista conscientiae tunc manifestabit, & cognita causa, laetaque sententia retributionem praemii vel supplicii faciet. Huc etiam juxta Quosdam facit illud Apostoli ad *Heb. 9.* *Statutum est hominibus semel mori; post hoc autem iudicium.* Quod tamen Plures intelligunt de Iudicio universali. Consonant quoque Patres, *Augustinus, Gregorius & alii;* & plurimae historiae probatae.

Dico II. Exercetur iudicium particulare statim in primo instanti, quo verum est dicere de quolibet; Jam non est. Ita communiter Doctores. Ratio est: quia non est cur ulterius differatur; & aliunde Fides docet animas mox a morte affici gloriae aut poenae. Ante mortem autem homo adhuc est in via, seu statu merendi & demerendi.

Nec obstant quaedam visiones seu historiae, quarum nonnullae indicant quosdam accipere sententiam damnatoris, dum adhuc vivunt. Nonnullae e contra quosdam accipere illam dudum post, ut historia famosa Doctoris Parisiensis (quam refert *Antoninus & alii*) e cuius corpore in secre-